

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3266/2020. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Járásbíróság 22.P.20.254/2018/30. számú ítélete, valamint a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.343/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Ozvári-Lukács Ádám ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Miskolci Járásbíróság 22.P.20.254/2018/30. számú ítélete, valamint a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.343/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó pernek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 3. Az indítványozók az alapügy I. és II. rendű alperesei (a továbbiakban: alperesek vagy indítványozók). Az ügy felperese Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata, amelynek tulajdonában áll a perrel érintett miskolci 48 négyzetméter alapterületű lakásingatlan. A felperes képviseletében eljáró gazdasági társaság és az alperesek 2009. december 8. napján megállapodást kötöttek, melyben az alperesek vállalták, hogy a kiutalt bérleményben, az előzetesen elkészített költségvetés alapján, a helyreállítási munkálatokat házilag kivitelezésben elvégzik. A helyreállítási munkák elvégzésének időtartamára a felperes az alperesekkel határozott időre szóló lakásbérleti szerződést kötött 2009. december 9. napjától 2010. február 23. napjáig, majd ezt egy alkalommal, 2010. április 14. napjáig meghosszabbították. Az alperesek ezt megelőzően egy másik miskolci lakás bérlői voltak, és alperesek lakáscsere igényrel éltek a felperes felé, ennek alapján történt a bérlő kijelölés. Az alperesek a helyreállítási munkákat elvégezték, azonban a felperessel a bérleti szerződést nem kötötték meg. Az alperesek a lakáson elvégzett helyreállítási munkálatok ellenértékének rendezéséig a lakást birtokukban kívánták tartani, és a lakás kulcsait felperes részére nem adták át. A lakás birtokba adására 2017. október 16. napján került sor, melyről MH-KOV-116-48/2017. szám alatt jegyzőkönyv került kiállításra, a melyet felperes képviselője és az I. rendű alperes aláírtak. A lakások bérletéről szóló 25/2006. (VII. 12.) számú önkormányzati rendelet módosítására vonatkozó 17/2015. (VI. 19.) számú önkormányzati rendelet a perrel érintett ingatlan vonatkozásában a bérleti díj mértékét 2015. április 1. napjától 306 Ft/négyzetméter/hóban állapította meg, vagyis a 48 négyzetméter térmértékű lakás után fizetendő havi bérleti díj összege nettó 14 688 Ft, míg a perrel érintett lakás után fizetendő szemétdíj összege havi nettó 944 Ft. Az önkormányzati rendelet módosítása a bérleti díj mértékét 2017. január 1. napjától 450 Ft/négyzetméter/hóban állapította meg, melyre figyelemmel a 48 négyzetméteres lakás havi nettó bérleti díja 21 600 Ft-ra emelkedett, a szemétdíj összege 2017. január hónapban 944 Ft-ra, míg 2017. február 1. napjától 1 190 Ft-ra változott. Az alperesek, mint jogcím nélküli lakáshasználók, a lakáshasználati díjfizetési kötelezettségüknek 2016. április 1. és 2017. október 16. napja közötti időszakban nem tettek eleget, így összesen 395 380 Ft tartozásuk keletkezett. A felperes kereseti kérelmében kérte kötelezni alpereseket egyetemlegesen használati díj jogcímén 395 380 Ft tőke, és ezen összeg után 2017. január 1. napjától, mint közép-arányos időponttól, a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamat, valamint perköltség megfizetésére.
- [4] 4. A Miskolci Járásbíróság 22.P.20.254/2018/30. számú ítéletében a felperes kereseti kérelmének helyt adott és kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 15 napon belül 395 380 Ft-ot, és ezen összeg után 2017. január 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, valamint 47 146 Ft perköltséget.

- [5] Az alperesek által előterjesztett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék a 2.Pf.20.343/2019/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A törvényszék utalt arra, hogy a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Lakástörvény) 17. § (1) bekezdése szerint a szerződés megszűnésekor a bérlő köteles a lakást és a lakásberendezéseket rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban a bérbeadónak visszaadni. Az ítélet indokolása szerint így a per eldöntése szempontjából annak volt jelentősége, hogy az I. és II. rendű alperesek a keresettel érintett időszakban a lakást birtokban tartották-e, továbbá volt-e érvényes jogcímük a birtoklásra. A lakásbérleti szerződés megszűnésével I. és II. rendű alpereseknek a per tárgyát képező ingatlant felperes birtokába kellett volna adniuk. Önmagában az a tény, hogy a per tárgyát képező ingatlant I. és II. rendű alperesek nem használták, nem jelenti azt, hogy a birtokba adás megtörtént. A törvényszék utalt arra is, hogy az alperesek egy másik bírósági eljárásban maguk is úgy nyilatkoztak, hogy 2017. június 26-án még birtokban tartották a perbeli lakást. A Lakástörvény 20. § (1) bekezdése szerint pedig a lakást jogcím nélkül használó a jogosult részére lakáshasználati díjat köteles fizetni.
- [6] 3. Az alperesek ezt követően nyújtottak be alkotmányjogi panaszt és annak kiegészítését, amelyben a Miskolci Járásbíróság 22.P.20.254/2018/30. számú ítélete, valamint a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.343/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, megjelölve az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmét.
- [7] Az indítványozók álláspontja szerint a támadott bírói ítéletek azért sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, mert úgy kötelezték őket használati díj fizetésére, mintha a perbeli időszakban rendeltetésszerűen használták volna a bérleményt, holott az alperesek az ingatlant soha nem használták, mindössze az ingatlan egy darab kulcsával rendelkeztek azért, mert azt maga a megbízó felperes adta alpereseknek vissza a felújítás után, és azt nem volt hajlandó átvenni. Az indítványozóknak a lépcsőház kapujához nem volt kulcsuk, a 2010 májusában történt zárcsere miatt az ingatlanba ténylegesen nem tudtak bejutni, ezzel pedig – álláspontjuk szerint – a birtoklás megszakadt. Az alperesek kötelezése használati díj megfizetésére olyan esetben, amelyben valójában az ingatlant egyáltalán nem használták, az alperesek tulajdonának – felperes javára – történő, ellenszolgáltatás nélküli elvonását eredményezte, ami sérti az indítványozók tulajdonhoz való jogát. A tisztességes eljáráshoz való jogukat sérti, hogy a felperes négy különböző járásbíróságon indított indokolatlanul pereket ellenük, a követelés szétaprózásával így – meglátásuk szerint – egyrészt a kísértékű perek szabályait rájuk nézve visszaélészerűen alkalmazták, másrészt a felülvizsgálati eljárás ellehetetlenítésével sérült „az alperesek rendkívüli jogorvoslathoz, közelebbről felülvizsgálati kérelem benyújtásához való joga”. A törvényben biztosított jogorvoslati jog korlátozása pedig a tisztességes eljáráshoz való jogot is sérti.
- [8] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozók érintettek tekinthetők és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.
- [9] 4.1. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] A befogadhatóság feltételeivel kapcsolatban egyrészt emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tartalmát érintően. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [11] Másrészt hangsúlyozandó, hogy az Alkotmánybíróság a bírói jogértelmezést jellemzően akkor vonhatja érdemi alkotmányossági felülvizsgálat alá, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával [3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]]. Mindazonáltal a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem

- orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja.
- [12] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [13] 4.2. Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére amiatt hivatkoztak, mert megítélésük szerint a követelés szétaprózásával a kísértékű perek szabályait rájuk nézve visszaélészerűen alkalmazták, a felülvizsgálati eljárás ellehetetlenítésével pedig sérült a „rendkívüli jogorvoslathoz, közelebről felülvizsgálati kérelem benyújtásához való” joguk.
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjoggal kapcsolatban az Alkotmánybíróság ezúttal is emlékeztet arra a megállapítására, miszerint az eljárás tisztességessége olyan minőség, amely esetről esetre, a konkrét ügy körülményeinek figyelembe vételével ítéltető meg. A tisztességes bírósági eljárásnak léteznek azonban részjogosítványai. Polgári perek esetében ilyen követelmény a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága és nyilvánossága, a bíróság döntésének nyilvános kihirdetése, a törvény által létrehozott bíróság független és pártatlan eljárása, a perek észszerű időn belül való befejezése, valamint a mind a büntető, mind a polgári ügyekben elismert fegyverek egyenlőségének elve {3007/2017. (II. 1.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [15] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint az indítványnak tartalmaznia kell indokolást arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozók arra vonatkozó alkotmányossági érvet nem terjesztettek elő, hogy a bírói döntések miért sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését. Mivel az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és a saját alapjogi sérelmük közötti összefüggést nem mutatták be, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érvelést nem tartalmaz, így a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének.
- [16] 4.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggő indítványi elemmel összefüggésben emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy következetes gyakorlata szerint „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok, mint amilyen a felülvizsgálati kérelem is, azonban kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének védelmi körén {lásd: 3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [42]; 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22]; 3239/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [13]; 3045/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]; 3067/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [20]}. A jogorvoslathoz való jog kizárólag a rendes jogorvoslatra terjed ki, a rendkívüli jogorvoslat nem tekinthető az alkotmányos jogorvoslathoz való jog részének, ebből következően a felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tartalmával nem áll alkotmányjogi összefüggésben {lásd: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [24]; 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [89]}.

- [17] 4.4. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggő indítványi elemmel összefüggésben pedig ismételten rámutat az Alkotmánybíróság arra, hogy gyakorlata szerint különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között, a kettő nem azonos: „az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével”. Továbbá „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyronvesztést szenvedett el”. Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze a bíróságok által az indítványozó szerint elkövetett, alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának {lásd például: 3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [19]; 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]; 3065/2020. (III. 2.) AB végzés, Indokolás [24]}. Mindezek alapján a panasz ebben a tekintetben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [18] 5. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. június 16.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1740/2019.

